

دانشکده علوم پایه

گروه ریاضی

گرایش محض

عنوان:

تحقیقی بر روی طیف اول یک مدول

استاد راهنما:

دکتر حبیب اله انصاری طرقي

نگارش:

اختر طاهري رودکناری

زمستان ۹۱

تقدیم به :

پدر و مادر عزیزم

و

همه عزیزانی که صمیمانه دوستشان دارم

تقدیر و تشکر :

اکنون که به خواست و کمک خداوند متعال و حمایت های علمی اساتید دانشکده و حمایت های معنوی خانواده ام موفق به انجام این پایان نامه شده ام ، شایسته است که از زحمات کسانی که در این راه ، مشوق و پشتوانه ی گرمی برای من بوده اند ، تقدیر و تشکر نمایم .

ابتدا از آقای دکتر حبیب اله انصاری ، که به عنوان استاد راهنما قبول زحمت فرمودند ، تقدیر و تشکر می نمایم . همچنین از آقایان دکتر شهاب الدین ابراهیمی و دکتر فرهاد درستکار ، که داوری این پایان نامه را پذیرفته اند ، تشکر می نمایم .

نیز ، از تمامی اساتید دانشکده که افتخار این را داشتم به عنوان دانشجو ، از محضر علمی ایشان بهره ببرم ، قدر دانی می کنم .

همچنین از آقای سیامک کیوانی و خانم شکوفه حبیبی ، به خاطر راهنمایی های ارزنده و کمکشان در انجام این پایان نامه ، سپاس گذارم .

و در آخر از پدر و مادر مهربان و عزیزم که همواره در تمام مراحل زندگی و تحصیل ، یار و مشوق من بوده اند و از هیچ کمکی دریغ ننمودند تشکر می کنم و دست مبارکشان را بوسه می زنم .

اختر طاهری رودکناری

دانشجوی کارشناسی ارشد (ریاضی محض)

چکیده :

تحقیقی بر روی طیف اول یک مدول

اختر طاهری رودکناری

فرض کنیم R یک حلقه ی جا بجایی باشد . فرض کنیم $X = Spec_R(M)$ طیف اول M با توپولوژی زاریسکی باشد . در این پایان نامه با استفاده از خواص توپولوژیکی X ، شرایطی را که $Max_R(M) = Spec_R(M)$ بررسی می کنیم . به علاوه بعدهای توپولوژیکی X را هنگامی که X یک فضای توپولوژیکی نوتری باشد را بررسی می کنیم . مطالعه ی مورد بحث از مقالات [۱] ، [۲] و [۴] برگرفته شده است .

واژه های کلیدی : زیر مدول های اول ، توپولوژی زاریسکی ، فضای توپولوژیکی نوتری ، همبندی ، تحویل ناپذیری .

فهرست مطالب :

صفحه :	عنوان :
(ث) -----	چکیده ی فارسی -----
(ج) -----	چکیده ی انگلیسی -----
۱ -----	مقدمه -----
۳ -----	فصل اول : مقدمات و مطالب پیشنیاز -----
۳ -----	۱.۱ تعاریف اولیه -----
۸ -----	۲.۱ تعاریفی از توپولوژی -----
۱۳ -----	فصل دوم : توپولوژی زاریسکی روی طیف اول یک مدول -----
۱۳ -----	۱.۲ توپولوژی زاریسکی روی طیف اول حلقه ی R -----
۱۷ -----	۲.۲ توپولوژی زاریسکی روی $Spec_R(M)$ -----
۲۵ -----	فصل سوم : بررسی مدول هایی که طیف اول و ماکسیمال آنها با هم برابرند -----
۳۶ -----	فصل چهارم : بررسی خواصی از طیف اول یک مدول -----
۳۶ -----	۱.۴ برخی خواص توپولوژیکی $Spec_R(M)$ -----
۴۳ -----	۲.۴ بعدهای توپولوژیکی $Spec_R(M)$ -----
۵۷ -----	واژه نامه- فارسی به انگلیسی -----
۶۳ -----	نماد ها -----
۶۷ -----	منابع وماخذ -----

مقدمه :

تعریف زیر مدول اول به عنوان تعمیمی از مفهوم ایده آل اول از یک حلقه ، بروی مدول ها روی حلقه های جابجایی ، برای اولین بار در سال ۱۹۷۸ میلادی توسط Johon Dauns مطرح گردید . پس از وی از میان افرادی که در این زمینه نقش مهمی ایفا کردند می توان به P.F.Smith ، C.P.lu ، R.L.McCasland ، M.E.Moor اشاره کرد .

در سراسر این پایان نامه R یک حلقه ی جابجایی و یکدار و غیر بدیهی و M یک R-مدول یکانی می باشد . زیر مدول سره ی P از M را یک زیر مدول اول می نامند ، هرگاه بازای هر $r \in R$ و $m \in M$ ، $rm \in P$ ایجاب کند که $m \in P$ یا

$$(P:R M) = \text{Ann}_R(M/P) = \{r \in R : rM \subseteq P\}$$

گردایه ی همه ی زیر مدول های اول (ماکسیمال) مدول M را با نماد $X = \text{Spec}_R(M)$ ($\text{Max}_R(M)$) نمایش می

دهیم . نگاشتهای $f: \text{Spec}_R(M) \rightarrow \text{Spec}(R/\text{Ann}_R(M))$ و $g: \text{Max}_R(M) \rightarrow \text{Max}(R/\text{Ann}_R(M))$

$$P \rightarrow (P:R M)/\text{Ann}_R(M) \quad Q \rightarrow (Q:R M)/\text{Ann}_R(M)$$

را به ترتیب نگاشتهای طبیعی طیف اول و طیف ماکسیمال می نامیم . یک به یک و پوشا بودن این نگاشت ها نقش بسیار

مهمی در مطالعه ی توپولوژی های زاریسکی بر روی طیف اول یک مدول ایفا می کند . در سال ۲۰۰۷ C.P.LU در [۹]

دسته ی جدیدی از مدول ها را به عنوان مدول های پرایم فول معرفی کرد . در واقع M یک پرایم فول نامیده می شود هرگاه

$M = (0)$ یا $M \neq (0)$ و نگاشت طبیعی طیف اول M پوشا باشد . این مدول ها شامل دسته ی مدول های متناهی مولد و

تخت با وفا می باشد . در فصل اول این پایان نامه ، مقدمات و مطالب پیشیناز گردآوری شده است . در فصل دوم توپولوژی

زاریسکی و پایه برای این توپولوژی روی حلقه ی R و R-مدول M را مطرح می کنیم و برخی از نتایج مربوطه را بررسی می

کنیم . در فصل سوم به بررسی مدول ها و شرایطی که تحت آن طیف اول و ماکسیمال M با هم برابر می شوند ، می پردازیم

و در نهایت در فصل چهارم ، بعد های توپولوژیکی X را هنگامی که X یک فضای توپولوژیک نوتری باشد ، مطرح می کنیم و

آنها را با بعدهای توپولوژیکی $\text{Supp}_R(M)$ مقایسه می کنیم . همچنین توصیفی از تحویل ناپذیری X را ارائه می دهیم و

نتایج مربوطه را بدست می آوریم .

فصل اول

مقدمات و مطالب پیشنیاز

فصل اول - مقدمات و مطالب پیشنیاز

۱.۱- تعاریف اولیه :

۱.۱.۱ تذکره: در سراسر این پایان نامه ، R حلقه جابجایی یکدار است و مدول ها یکنانی هستند .

۲.۱.۱ تعریف: مجموعه ی همه ایده ال های اول R را طیف اول R می نامیم و با $Spec(R)$ نمایش می دهیم .

۳.۱.۱ تعریف: زیر مدول P از R -مدول M را اول گوئیم هرگاه :

$$(۱) P \neq M ,$$

(۲) برای هر $r \in R$ و $m \in M$ که $rm \in P$ ، داشته باشیم $(P:R M)$ یا $m \in P$.

۴.۱.۱ تعریف: P ، زیر مدول اول (یا زیر مدول p - اول) M است ، هرگاه :

$$(۱) P \neq M ,$$

(۲) برای هر $r \in R$ و $m \in M$ که $rm \in P$ ، داشته باشیم $p = (P:R M)$ یا $m \in P$.

۵.۱.۱ تعریف: طیف اول R -مدول M را با $Spec_R(M)$ (یا $Spec(M)$) نمایش می دهیم و به صورت زیر تعریف

می کنیم :

$$spec_R(M) = \{P \text{ زیر مدول اول } M \text{ است} : P\} .$$

۶.۱.۱ تعریف: زیر مدول N از R -مدول M را ماکسیمال گوئیم هرگاه :

$$N \neq M \quad (۱)$$

(۲) اگر P زیر مدولی از R -مدول M به قسمی باشد که $N \subseteq P \subseteq M$ آنگاه $P = N$ یا $P = M$.

همچنین مجموعه ی همه ی زیر مدولهای ماکسیمال R -مدول M را با $Max_R(M)$ نمایش می دهیم .

۷.۱.۱ تعریف: فرض کنیم N یک R -زیر مدول M باشد . در این صورت $\{r \in R : rM \subseteq N\}$ یک ایده آل R است

که آن را با نماد $(N:R M)$ یا $Ann_R(M/N)$ نشان می دهیم . بعلاوه $(0:R M)$ را پوچساز M گوئیم و با نماد

$$Ann_R(M) \quad (ر . ک . [۱۶])$$

۸.۱.۱ تعریف: فرض کنیم R یک دامنه ی صحیح و M یک R -مدول باشد . مجموعه ی

$$\{m \in M : \exists 0 \neq r \in R \quad r m = 0\}$$

یک زیر مدول M است که آن را زیر مدول تابدار M می نامیم و با نماد $T(M)$ نمایش می دهیم .

اگر $T(M) = M$ آنگاه مدول M را تابدار و اگر $T(M) = 0$ ، R -مدول M را بدون تاب می گوئیم . (ر . ک . [۱۶])

۹.۱.۱ قضیه: زیر مدول K از R -مدول M اول است اگر و فقط اگر $p = (K:R M)$ ایده آل اولی از R باشد و R/p -

مدول M/K بدون تاب باشد .

برهان : (ر . ک . [۱۴])

۱۰.۱.۱ تعریف: فرض کنیم M ، R -مدول و X زیر مجموعه ای از M باشد . X را مجموعه ی مولد برای M گوئیم اگر

$M = RX$. اگر X متناهی باشد آنگاه M را متناهی تولید شده گوئیم و اگر X تک عضوی باشد ، M را دوری می نامیم .

۱۱.۱.۱ لم: فرض کنیم M یک R -مدول متناهی تولید شده و غیر صفر باشد . آنگاه بازای هر ایده آل اول $($ به ترتیب

ماکسیمال p از R و شامل $Ann_R(M)$ ، یک زیر مدول p -اول از M موجود است (به ترتیب ، یک زیر مدول ماکسیمال

L از M که $(L:R M) = p$ موجود است .

برهان : (ر . ک . [۱])

۱۲.۱.۱ قضیه: فرض کنیم M یک R -مدول غیر صفر باشد که $R \neq 0$. اگر M متناهی تولید شده باشد ، آنگاه یک

نگاشت پوشا از $Spec_R(M)$ به $Spec(R/Ann_R(M))$ موجود است ، و مشابه ، یک نگاشت پوشا از $Max_R(M)$ به

$Max(R/Ann_R(M))$ موجود است . بنابراین $Spec_R(M) \neq \emptyset$ و $Max_R(M) \neq \emptyset$.

برهان : نتیجه مستقیم از لم قبل است .

۱۳.۱.۱ تعریف: R -مدول M را پرایم فول گوئیم هر گاه :

(۱) $M = (0)$ یا

(۲) $M \neq (0)$ و نگاشت طبیعی $Spec(R/Ann_R(M)) \rightarrow Spec_R(M)$ با ضابطه ی

$P \rightarrow (P:R M)/Ann_R(M)$ ، پوشا باشد .

۱۴.۱.۱ تعریف: R -مدول M را نوتری گوئیم اگر در شرط زنجیر صعودی صدق کند . یعنی هر زنجیره ی صعودی از زیر

مدول های M چون $M \supseteq M_1 \subseteq M_2 \subseteq \dots \subseteq M_n \subseteq M_{n+1} \dots$ سرانجام ایستا باشد . حلقه ی R را نوتری گوئیم اگر R

به عنوان یک R -مدول نوتری باشد .

۱۵.۱.۱ تعریف: R -مدول M را آرتینی گوئیم اگر در شرط زنجیر نزولی صدق کند . یعنی هر زنجیره ی نزولی از زیر مدول

های M چون $M \supseteq M_1 \supseteq M_2 \supseteq \dots \supseteq M_n \supseteq M_{n+1} \dots$ سرانجام ایستا باشد . حلقه ی R را آرتینی گوئیم اگر R به

عنوان یک R -مدول آرتینی باشد .

۱۶.۱.۱ قضیه: فرض کنیم R یک حلقه ی نوتری باشد . آنگاه موارد زیر معادلند :

$$(۱) \text{Spec}(R) = \text{Max}(R)$$

(۲) $\text{Spec}(R)$ گسسته و متناهی است .

(۳) $\text{Spec}(R)$ گسسته است .

(۴) R یک حلقه ی آرتینی است .

برهان : (ر . ک . [۵])

۱۷.۱.۱ تعریف : حلقه ی R را شبه موضعی گوئیم هرگاه حلقه ی R (لزوما نوتری نیست) تنها دارای یک ایده آل

ماکسیمال m باشد ، که در این صورت حلقه را با نماد (R, m) نمایش می دهیم . (ر . ک . [۱۶])

۱۸.۱.۱ تعریف : R -مدول M ، یک مدول ضربی است هرگاه برای هر زیر مدول N از M ، ایده آل I از R وجود داشته

باشد ، بطوریکه $N = IM$

۱۹.۱.۱ قضیه : هر مدول ضربی آرتینی ، شبه موضعی و دوری است .

برهان : (ر . ک . [۱۱])

۲۰.۱.۱ تعریف : R -مدول M را با وفا گوئیم هرگاه $\text{Ann}_R(M) = 0$ ، همچنین هرگاه برای هر زیر مدول N از M

داشته باشیم $\text{Ann}_R(N) = 0$ ، آنگاه M را کاملا با وفا می نامیم .

۲۱.۱.۱ تعریف : اگر M یک R -مدول باشد ، آنگاه تعریف می کنیم :

$$\text{Ass}_R(M) = \{ p \in \text{spec}(R) : \exists 0 \neq m \in M \ (0 :_R m) = p \}$$

$$\text{Supp}_R(M) = \{ p \in \text{spec}(R) : \exists 0 \neq m \in M \ (0 :_R m) \subseteq p \} = \{ p \in \text{spec}(R) : M_p \neq 0 \}.$$

۲۲.۱.۱ تبصره :

(۱) فرض کنیم M یک R -مدول و K زیر مدول اول M باشد ، آنگاه $(K :_R M)$ ایده آل اول R است . (ر . ک . [۱۱])

(۲) اگر N زیر مدول ماکسیمال M باشد، آنگاه N زیر مدول اول M است و $(N:R M)$ یک ایده آل ماکسیمال R است.

(ر. ک. [۱۱])

(۳) اگر M یک R -مدول متناهی تولید شده باشد، هر زیر مدول سره M ، مشمول در یک زیر مدول ماکسیمال است.

(ر. ک. [۱۰])

۲۳.۱.۱ تعریف: فرض کنیم R یک حلقه باشد. آنگاه R حلقه ی ژاکوبسون است اگر هر ایده آل اول در R ، اشتراکی از

ایده آل های ماکسیمال R باشد. (برای مثال هر حلقه ی آر تینی یک حلقه ی ژاکوبسون است.) (ر. ک. [۵])

۲۴.۱.۱ تذکر: همچنین اگر R حلقه ی ژاکوبسون باشد، آنگاه $Max(R)$ یک زیر فضای چگال در فضای توپولوژیکی

$Spec(R)$ است. (ر. ک. [۵])

۲۵.۱.۱ قضیه: فرض کنیم M یک R -مدول ناصفر باشد، عبارات زیر معادلند:

(۱) نگاشت طبیعی $\psi: Spec_R(M) \rightarrow Spec(R/Ann_R(M))$ پوشاست.

(۲) بازای هر $P \in Spec_R(M)$ ، $p \in V(Ann_R(M))$ ای موجود است بطوریکه $(P:R M) = p$.

(۳) بازای هر $p \in V(Ann_R(M))$ ، $pM_p \neq M_p$.

(۴) بازای هر $p \in V(Ann_R(M))$ ، $Spec_p(M) \neq \emptyset$.

برهان: (ر. ک. [۹]، قضیه ی ۲.۱)

۲۶.۱.۱ قضیه: بازای هر R -مدول M ، عبارات زیر هم ارزند:

(۱) M یک R -مدول پرایم ناصفر است.

(۲) بازای هر $p \in V(Ann_R(M))$ یک M_p یک R_p -مدول ناصفر پرایم فول است.

برهان: (ر. ک. [۹]، قضیه ی ۴.۱)

۲۷.۱.۱ تعریف R: -مدول M را تخت باوفا می گوئیم هر گاه :

دنباله ی $0 \rightarrow N \rightarrow N' \rightarrow N'' \rightarrow 0$ دقیق است اگر و فقط اگر دنباله ی

$$0 \rightarrow N \otimes_R M \rightarrow N' \otimes_R M \rightarrow N'' \otimes_R M \rightarrow 0$$

دقیق است .

۲.۱- تعارفی از توپولوژی :

۱.۲.۱ تعریف: فضای توپولوژیکی T را شبه فشرده می گوئیم ، هر گاه هر پوشش باز T ، دارای یک زیر پوشش متناهی

باشد .

۲.۲.۱ تعریف: فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک باشد . در این صورت گوئیم X در اصل T_0 صدق می کند ، در صورتی

که بازای هر دو نقطه ی متمایز X ، مجموعه ی بازی موجود باشد که شامل یکی از آنها بوده و شامل دیگری نباشد . هر فضا

که در اصل T_0 صدق کند ، یک فضای T_0 می نامیم .

۳.۲.۱ تعریف: فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک باشد . در این صورت گوئیم X در اصل T_1 صدق می کند ، در صورتی

که بازای هر دو نقطه ی متمایز X مانند x و y ، مجموعه ی بازی شامل x مانند U موجود باشد ، بطوریکه $y \notin U$ (یعنی

هر کدام یک همسایگی دارد که شامل دیگری نیست) . هر فضا که در اصل T_1 صدق کند یک فضای T_1 می نامیم .

۴.۲.۱ تعریف: فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک باشد . در این صورت گوئیم X در اصل T_2 (یا خاصیت هاسدورف)

صدق می کند، در صورتی که بازای هر دو نقطه ی متمایز X مانند x و y ، دو مجموعه ی باز از هم جدا مانند U و V

موجود باشند ، بطوریکه $x \in U$ و $y \in V$. هر فضا که در اصل T_2 صدق کند ، یک فضای T_2 (هاسدورف) می نامیم .

۵.۲.۱ تعریف: فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک باشد . در این صورت X را یک فضای منظم گوئیم در صورتی که بازای

هر X از X و هر مجموعه Y بسته Y X مانند F که $x \notin F$ ، دو مجموعه Y باز جدا از هم مانند U و V وجود داشته باشند بطوریکه $F \subseteq V$ و $x \in U$.

۶.۲.۱ تعریف: فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک باشد. در این صورت X را یک فضای نرمال گوییم در صورتی که بازای

هر دو مجموعه Y بسته Y X مانند E و F که $E \cap F = \emptyset$ ، دو مجموعه Y باز جدا از هم مانند U و V وجود داشته باشد بطوریکه $F \subseteq V$ و $E \subseteq U$.

۷.۲.۱ تعریف: فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک باشد. گوییم X در اصل T_3 صدق می کند، در صورتی که X منظم

و در اصل T_0 صدق کند. هر فضا را که در اصل T_3 صدق کند، یک فضای T_3 می نامیم.

۸.۲.۱ تعریف: فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک باشد. گوییم X در اصل T_4 صدق می کند، در صورتی که X نرمال

و در اصل T_1 صدق کند. هر فضا را که در اصل T_4 صدق کند، یک فضای T_4 می نامیم.

۹.۲.۱ تذکر: هر فضای T_i یک فضای T_{i-1} است که $i \in \{1, 2, 3, 4\}$.

۱۰.۲.۱ قضیه: فرض کنیم X و Y دو فضای توپولوژیک و تابع $f: X \rightarrow Y$ یک به یک و پیوسته باشد. اگر Y یک فضای

T_i باشد که در آن $0 \leq i \leq 2$ ، آنگاه X نیز یک فضای T_i است.

۱۱.۲.۱ تعریف: فضای توپولوژیک X را ناهمبند می گوییم هرگاه بتوان آن را به صورت اجتماع دو زیر مجموعه Y باز

(بسته) سره و مجزای خود نوشت، در غیر اینصورت X راهمبند می نامیم. به عنوان قرار داد مجموعه Y تهی را یک مجموعه Y ناهمبند فرض می کنیم.

۱۲.۲.۱ تعریف: فرض کنیم $X \neq \emptyset$ یک فضای توپولوژیکی باشد. آنگاه گوییم X نوتری است اگر زیر مجموعه های باز X

در شرط زنجیر صعودی (یا شرط ماکسیمال) صدق کند. چون زیر مجموعه های بسته، متمم مجموعه های بازند، بنابراین

بطور مشابه گفته میشود که زیر مجموعه های بسته ی X در شرط زنجیر نزولی صدق کند (یا به طور معادل شرط مینیمال).

۱۳.۲.۱ تعریف: فرض کنیم $X \neq \emptyset$ یک فضای توپولوژیکی باشد. گوئیم X تحویل ناپذیر است، اگر X به صورت اجتماع

دو زیر مجموعه ی سره ی بسته خود نباشد. به عبارت دیگر فضای توپولوژیکی X تحویل ناپذیر است هرگاه هر زوج از زیر مجموعه های باز غیر تهی X ، اشتراک ناتهی داشته باشد.

۱۴.۲.۱ قضیه: فرض کنیم T یک فضای توپولوژیکی غیر تهی باشد.

(۱) فرض کنیم S یک زیر مجموعه ی تحویل ناپذیر از T باشد (یعنی، یک زیر مجموعه از T که در توپولوژی القا شده از T ،

یک فضای تحویل ناپذیر است) و فرض کنیم $(C_i)_{1 \leq i \leq n}$ یک پوشش متناهی از زیر مجموعه های بسته ی T ، برای S باشد

(بنابراین C_1, C_2, \dots, C_n زیر مجموعه های بسته از T هستند بطوریکه $S \subseteq \bigcup_{i=1}^n C_i$)، آنگاه i ای $(1 \leq i \leq n)$

موجود است بطوریکه $S \subseteq C_i$.

(۲) اگر T تحویل ناپذیر باشد، آنگاه هر زیر مجموعه ی باز غیر تهی از T نیز تحویل ناپذیر است.

(۳) فرض کنیم T' فضای توپولوژیکی دیگری باشد و فرض کنیم $f: T \rightarrow T'$ نگاشت پیوسته باشد، اگر T تحویل ناپذیر

باشد، آنگاه $f(T)$ نیز تحویل ناپذیر است. (ر. ک. [۷])

۱۵.۲.۱ تذکر و تعریف: هر فضای توپولوژیکی غیر تهی T ، دارای یک زیر مجموعه تحویل ناپذیر ماکسیمال است.

زیر مجموعه های تحویل ناپذیر ماکسیمال T ، مولفه های تحویل ناپذیر نامیده می شوند.

مولفه های تحویل ناپذیر T بسته اند و پوششی برای T هستند و همچنین هر کدام از زیر مجموعه های تحویل ناپذیر T ،

مشمول در یک مولفه ی تحویل ناپذیر T است. (ر. ک. [۷])

۱۶.۲.۱ تعریف: تابع $f: X \rightarrow Y$ یک همئومورفیسم است هرگاه f یک تناظر $1-1$ باشد و به علاوه f و f^{-1} هر دو

پیوسته باشند. دو فضای X و Y را هومئومورف گوئیم در صورتی که یک هومئومورفیسم مانند $f: X \rightarrow Y$ موجود باشد.

۱۷.۲.۱ قضیه: عبارات زیر معادلند:

(۱) X نوتری است.

(۲) هر زیر فضای باز X ، شبه فشرده است.

(۳) هر زیر فضای X ، شبه فشرده است.

برهان: (ر. ک. [۵])

۱۸.۲.۱ قضیه: اگر X یک فضای توپولوژیکی ناتهی باشد. شرایط زیر معادلند:

(۱) X تحویل ناپذیر است.

(۲) هر زیر مجموعه ی باز ناتهی از X ، در X چگال است.

(۳) هر زیر مجموعه ی باز ناتهی از X ، همبند است.

فصل دوم

توپولوژی زاریسکی روی طیف اول مدول

فصل دوم - توپولوژی زاریسکی روی طیف اول مدول

۱.۲- توپولوژی زاریسکی روی طیف اول حلقه ی R :

۱.۱.۲ تعریف: برای زیرمجموعه ی J از R ، وریته ی J وابسته به R را با $V^R(J)$ نمایش می دهیم و به صورت زیر تعریف

می کنیم :

$$V^R(J) = \{ p \in \text{Spec}(R) : J \subseteq p \}$$

مجموعه ی $Z_R = \{ V^R(J) : J \subseteq R \}$ را در نظر می گیریم .

۲.۱.۲ قضیه: اگر $E \subseteq R$ ، آنگاه ایده آل I از R موجود است که $V^R(E) = V^R(I)$.

برهان : فرض کنیم I کوچکترین ایده آل شامل E باشد. آنگاه از آنجا که $E \subseteq I$ ، داریم $V^R(I) \subseteq V^R(E)$.

همچنین اگر $p \in V^R(E)$ آنگاه $E \subseteq p$. باید نشان دهیم $I \subseteq p$. برای اثبات، چون I و p هر دو شامل E هستند. لذا

■ $I \subseteq p$ و $E \subseteq I \cap p$ کوچکترین ایده آل شامل E است، لذا $I \cap p = I$ ، بنابراین $I \subseteq p$.

۳.۱.۲ تعریف و قضیه: عناصر مجموعه ی Z_R زیر مجموعه های بسته ی یک فضای توپولوژیکی روی $\text{spec}(R)$ هستند،

که این توپولوژی را توپولوژی زاریسکی روی $X^R = \text{spec}(R)$ می نامیم .

برهان : داریم $V^R(R) = \{ p \in X^R : R \subseteq p \} = \emptyset$ و $V^R(\emptyset) = \{ p \in X^R : \emptyset \subseteq p \} = X^R$. لذا

$\emptyset, X^R \in Z_R$. حال فرض کنیم $\{V^R(E_\alpha)\}_{\alpha \in I}$ خانواده ای از اعضای Z_R باشد .

در این صورت $\bigcap_{\alpha \in I} V^R(E_\alpha) = V^R(\bigcup_{\alpha \in I} E_\alpha) \in Z_R$ لذا $\bigcap_{\alpha \in I} V^R(E_\alpha) \in Z_R$.

همچنین اگر $V^R(F), V^R(E) \in Z_R$ ، آنگاه با توجه به قضیه ۲.۱.۲، ایده آل های I و J از R موجودند که

$$V^R(E) = V^R(I) \text{ و } V^R(F) = V^R(J) \text{ و از آنجا که } IJ \subseteq J \text{ و } IJ \subseteq I, \text{ لذا } V^R(I) \subseteq V^R(IJ) \text{ و}$$

$$V^R(J) \subseteq V^R(IJ) \text{ و از آنجا } V^R(J) \cup V^R(I) \subseteq V^R(IJ). \text{ برای اثبات اینکه } V^R(IJ) \subseteq V^R(I) \cup V^R(J),$$

فرض کنیم $p \in V^R(IJ)$ و $p \notin V^R(I)$ و $p \notin V^R(J)$. نشان می دهیم که $I \subseteq p$. برای این منظور فرض کنیم $g \in I$ و $f \in J \setminus p$.

آنگاه $fg \in p$ و چون p اول است و $f \notin p$ پس $g \in p$. لذا $I \subseteq p$ که در نتیجه $p \in V^R(I)$. ■

۴.۱.۲ تعریف: قرار می دهیم $X^R = \text{Spec}(R)$. برای $f \in R$ تعریف می کنیم:

$$X_f^R = X^R - V^R(f) = \{p \in X^R : f \notin p\}.$$

۵.۱.۲ قضیه: X_f^R های تعریف شده در بالا، تشکیل یک پایه از مجموعه های باز، برای توپولوژی زاریسکی روی

$$X^R = \text{Spec}(R) \text{ می دهد.}$$

برهان: فرض کنیم $E \subseteq R$. قرار می دهیم $U^R(E) = X^R \setminus V^R(E)$. در این صورت اگر $p \in U^R(E)$ ، آنگاه

$$E \not\subseteq p. \text{ لذا می توان } f \in E \setminus p \text{ اختیار کرد. در این صورت از آنجا که } f \notin p \text{ لذا } p \in X_f^R. \text{ بنابراین } U^R(E) \subseteq X_f^R.$$

برای اثبات اینکه $X_f^R \subseteq U^R(E)$ ، فرض کنیم $q \in X_f^R$. در این صورت $f \notin q$ ، لذا $E \not\subseteq q$. پس $q \in U^R(E)$ و در

نتیجه $p \in X_f^R \subseteq U^R(E)$ ، که این یعنی X_f^R ها پایه ای برای توپولوژی زاریسکی روی X هستند. ■

۶.۱.۲ قضیه: اگر $f, g \in R$ دو عنصر دلخواه باشند:

$$(۱) \quad X_f^R \cap X_g^R = X_{fg}^R.$$

(۲) $X_f^R = \emptyset$ اگر و فقط اگر f یک عنصر پوچ توان در R باشد.

(۳) $X_f^R = X^R$ اگر و فقط اگر f یک عنصر یکه در R باشد.

$$(۴) \quad X_f^R = X_g^R \text{ اگر و فقط اگر } \sqrt{(f)} = \sqrt{(g)}.$$